

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Навчально-науковий інститут бізнес-технологій «УАБС»
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

Мусіян Євген Анатолійович

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА
«Використання фінансових технологій у банківській справі»

072 «Фінанси, банківська справа та страхування» (Банківська справа)

Студента ІV курсу _____

Є. А. Мусіян

групи ФБС-61а

Подається на здобуття освітнього ступеня бакалавр

Кваліфікаційна робота бакалавра містить результати власних досліджень.
Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на
відповідне джерело _____ Є. А. Мусіян

Керівник к.е.н., доцент _____

Л. Б. Рябушка

Суми – 2020 рік

АНОТАЦІЯ
кваліфікаційної роботи бакалавра
на тему: «Використання фінансових технологій у банківській справі»
студента Мусіяна Євгена Анатолійовича

Актуальність теми кваліфікаційної роботи. Актуальність. Ступінь того, як платіжна індустрія змінилася всього за десять років, має необмежений масштаб. Ми стали свідками появи нових валют, технологій, бізнес-моделей і форм угод. Все це в рамках глобальної економічної нерівноваги і посилення регулювання.

Найзначнішою зміною стало формування нових гравців - небанківських фінансових інститутів, які приносять масу інновацій і змінюють при цьому структуру ринку. Постійні інновації для задоволення попиту клієнтів в технологіях, які підвищують ефективність, знижують транзакційні витрати і підвищують зручність користування.

У зв'язку з даними подіями з'явилися інноваційні та кмітливі нові гравці - FinTech і цифрові екосистеми. Вони створюють посилену конкуренцію для вже існуючих банків. Однак, не маючи доступу до клієнтської бази, досвіду у фінансовій галузі, довіри клієнтів і надійної глобальної інфраструктури, ці структури можуть поки що тільки здійснювати свою діяльність відокремлено.

Мета кваліфікаційної роботи. Головною метою цієї роботи є визначення основних загроз та можливостей діяльності банківського бізнесу під впливом бурхливого розвитку фінансових технологій, дослідження світового ринку, як банківського так і фінансового, а також можливостей співпраці та окреслення основних тенденцій розвитку партнерства.

Об'єктом дослідження є процеси формування та розвитку банківської діяльності під впливом фінансових технологій.

Предметом дослідження є фінансова технологій як інструмент підтримки фінансових послуг.

Основний результат роботи. Проведений аналіз сутності та значення фінансових технологій. Виділено основні переваги та можливості, що відкриваються на фінансовому ринку при їх використанні, та основні ризики що несе фінтех для банківського сектору. Розглянуто особливості впровадження фінтех в банківському секторі України. Розглянуто особливості відділеного банкінгу як похідного продукту надання банківських послуг для клієнтів завдяки впровадженню фінтех в банківську діяльність.

Ключові слова: Фінансові технології, Фінтех, банківська справа, банки.

Основний зміст кваліфікаційної роботи викладено на 24 сторінках, у тому числі список використаних джерел з 43 найменування. Робота містить 49 стор., 21 таблицю, 10 рисунків, а також додатки, які розміщені на 6 сторінках.

Рік захисту роботи – 2020 рік

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Навчально-науковий інститут бізнес-технологій «УАБС»
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

д.е.н., професор

_____ І. О. Школьник

“24” березня 2020 р.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА
за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

(Банківська справа)

студенту IV курсу, групи ФБС-61а

Мусяню Євгену Анатолійовичу

1. Тема роботи: «Використання фінансових технологій у банківській справі» затверджена наказом по СумДУ № 0549-III від 30 квітня 2020 р.
2. Строк подання студентом закінченої роботи «03» червня 2020 року.
3. Мета кваліфікаційної роботи: визначення основних загроз та можливостей діяльності банківського бізнесу під впливом бурхливого розвитку фінансових технологій, дослідження світового ринку, як банківського так і фінансового, а також можливостей співпраці та окреслення основних тенденцій розвитку партнерства.
4. Об'єкт дослідження: процеси формування та розвитку банківської діяльності під впливом фінансових технологій.
5. Предмет дослідження: фінансова технологій як інструмент підтримки фінансових послуг.
6. Кваліфікаційна робота виконується на матеріалах банків та статистики НБУ.
7. Орієнтовний план кваліфікаційної роботи, терміни подання розділів керівникові та зміст завдань для виконання поставленої мети

№	Назва розділу	Термін
---	---------------	--------

п/п		подання
1	Сутність фінансових технологій, та їх використання в банківській системі	22.04.2020
2	Аналіз використання фінтех на даному етапі розвитку фінансової системи	07.05.2020
3	Використання фінансових технологій в банківській системі України	24.05.2020
4	Оцінка ефективності дистанційного обслуговування ат кб «приватбанк»	02.06.2020

Зміст завдань для виконання поставленої мети кваліфікаційної роботи бакалавра:

У розділі 1 дослідити сутність фінансових технологій, та їх використання в банківській системі.

У розділі 2 необхідно дослідити принципи функціонування фінтех в нинішніх умовах функціонування фінансової системи

У розділі 3 дослідити використання фінансових технологій в банківській системі України

У розділі 4 провести аналіз ефективності дистанційного обслуговування АТ КБ «приватбанк»

8. Консультації щодо виконання роботи:

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1	Сутність фінансових технологій, та їх використання в банківській системі		
2	Аналіз використання фінтех на даному етапі розвитку фінансової системи		
3	Використання фінансових технологій в банківській системі України		
4	Оцінка ефективності дистанційного обслуговування ат кб «приватбанк»		

9. Дата видачі завдання: «24» березня 2020 року

Керівник кваліфікаційної роботи _____ Л. Б. Рябушка

Завдання до виконання одержав _____ Є. А. Мусіян

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ, УМОВНИХ ПОЗНАК, ОДИНИЦЬ І ТЕРМІНІВ.....	7
ВСТУП.....	7
1 СУТНІСТЬ ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ, ТА ЇХ ВИКОРИСТАННЯ В БАНКІВСЬКІЙ СИСТЕМІ	11
2 АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ ФІНТЕХ НА ДАНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ.....	16
3 ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В БАНКІВСЬКІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ.....	21
4 ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ АТ КБ «ПРИВАТБАНК»	29
ВИСНОВКИ.....	35
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	37
ДОДАТОК А ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ФІНТЕХ	42
ДОДАТОК Б КЛАСИФІКАЦІЯ FİNTECH-ПОСЛУГ.....	43
ДОДАТОК В SWOT-АНАЛІЗ FİNTECH-ПОСЛУГ	45
ДОДАТОК Г ПОТЕНЦІЙНІ ВИГОДИ ВІД FİNTECH-ІННОВАЦІЙ ДЛЯ ЕКОНОМІКИ.....	46
ДОДАТОК Д ПОТЕНЦІЙНІ МІКРО- ТА МАКРОЕКОНОМІЧНІ РИЗИКИ FİNTECH ПОСЛУГ	47

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ, УМОВНИХ ПОЗНАК, ОДИНИЦЬ І ТЕРМІНІВ

Фінтех – Фінансові технології

Система ТГП – система термінових грошових переказів

АТ КБ ПБ – Акціонерне товариство комерційний банк «Приватбанк»

БД – База даних

ВСТУП

Актуальність. Ступінь того, як платіжна індустрія змінилася всього за десять років, має необмежений масштаб. Ми стали свідками появи нових валют, технологій, бізнес-моделей і форм угод. Все це в рамках глобальної економічної нерівноваги і посилення регулювання.

Найзначнішою зміною стало формування нових гравців - небанківських фінансових інститутів, які приносять масу інновацій і змінюють при цьому структуру ринку.

Тенденції зростання електронної комерції – спочатку в B2C, а тепер і в B2B-просторі. Постійні інновації для задоволення попиту клієнтів в технологіях, які підвищують ефективність, знижують транзакційні витрати і підвищують зручність користування.

У зв'язку з даними подіями з'явилися інноваційні та кмітливі нові гравці - FinTech і цифрові екосистеми. Вони створюють посилену конкуренцію для вже існуючих банків. Однак, не маючи доступу до клієнтської бази, досвіду у фінансовій галузі, довіри клієнтів і надійної глобальної інфраструктури, ці структури можуть поки що тільки здійснювати свою діяльність відокремлено.

Досліджуючи світовий ринок як банківських послуг так і фінансових технологій, а також наш з вами вітчизняний український ринок, ми будемо намагатися давати якісну оцінку того що зараз відбувається в цих сферах, які їх перспективи, переваги та недоліки. Побачимо думки визнаних спеціалістів та їх ставлення до розвитку галузі FinTech.

Ми зіткнулися з радикальними змінами в останні роки, як в плані банківської справи, так і в тому, що технологія впроваджується і розгортається для зближення з клієнтами, для удосконалення ефективності процесів і більш надійної законодавчої відповідності. Наступні кілька років обіцяють більше хвилювання: банківське простір перевизначається шляхом введення нових гравців, впровадження нових бізнес-моделей і участі інноваційних стартапів.

Технологія просунулася вперед на кілька поколінь, використовуючи досягнення в цифровому просторі. Злиття цих подій привело до приголомшуючих змін в просторі FinTech.

Звичайні робочі моделі швидко поступаються місцем новим технологіям. Деякі із традиційних успішних фінансових структур тепер стикаються з екзистенційними проблемами.

Ще однією з проблем необхідних до вивчення залишається можливість ведення партнерських зв'язків між даними структурами і банками. Можливість ведення спільно бізнесу без впливу на роботу кожного. Особливої актуальності дана тема набуває в умовах сучасного розвитку банківської індустрії та одночасного зростання віртуального ринку.

Пропозиції щодо розвитку фінансових технологій висловлювало багато відомих вчених економічної науки: Васюренко О, Гошал С., Дранове Д., Емері Д., Мертон Р., Мінцберг Г., Соловйов В., Тіс Д., Уайт Л., Федулова Л., Фіннерті Дж., та інші, не менш відомі вчені. Їх дослідження наклали помітний відбиток на осягнення суті проблем щодо розроблення стратегії розвитку фінансових інноваційних технологій.

Мета роботи. Головною метою цієї роботи є визначення основних загроз та можливостей діяльності банківського бізнесу під впливом бурхливого розвитку фінансових технологій, дослідження світового ринку, як банківського так і фінансового, а також можливостей співпраці та окреслення основних тенденцій розвитку партнерства. Визнаючи потенційний вплив цифрової революції, ми сфокусуємось на можливостях, які відкриються в банківській сфері в результаті цифровий хвилі. Грунтуючись на цьому, ми спробуємо вивчити майбутнє як банківської екосистеми, так і технологій, які будуть визначати долю фінансових послуг в майбутні роки.

Завдання роботи:

- визначити теоретичні основи поняття «фінансові технології»;
- зробити оцінку світової практики застосування фінансових технологій;

- проаналізувати вплив фінансових технологій на розвиток банківської діяльності;
- проаналізувати використання фінансових технологій банками України та визначити загрози та можливості для банківського бізнесу.

Об'єктом дослідження є процеси формування та розвитку банківської діяльності під впливом фінансових технологій.

Предметом дослідження є фінансова технологій як інструмент підтримки фінансових послуг.

Методи дослідження. Виходячи із теми дипломної роботи під час виконання активно використовується такі загальнонаукові методи пізнання, як: теоретичне узагальнення, порівняння та систематизація (при дослідженні сутності поняття «фінансові технології»); графічний метод – для наочного представлення результатів аналізу;

Інформаційна база дослідження. використано дані офіційного сайту НБУ, монографії та наукові статті вітчизняних та закордонних вчених, Інтернет-джерела по темі дипломної роботи.

1 Сутність фінансових технологій, та їх використання в банківській системі

В сучасних умовах відбувається активний розвиток технологій та загальна модернізація всіх сфер діяльності людей. Не є винятком фінансова сфера, і зокрема банківська система. Шляхом модернізації і переходу до цифрових технологій банків стали фінансові технології, або як їх називають FinTech. Фінтех – це своєрідний симбіоз фінансової діяльності та новітніх технологій з використанням інформаційних технологій, зокрема інтернет ресурсів, мобільних додатків і алгоритмів. Здебільшого до Фінтеху відносять стартапи, створені на базі новітніх, проривних технологій в сфері кредитування, і хоча фінтех зародилися саме як складова ринків фінансових послуг, проте на даному етапі розвитку вони використовуються успішно й в інших сферах як державного управління, так і фінансових ринків. При цьому фінансові технології надзвичайно швидко модернізуються та трансформуються на фоні змін потреб споживачів, що призводить до неоднозначності розуміння сутності FinTech. Це простежується у підходах до визначення сутності Фінтех різними експертами даної сфери та цільовими зовнішніми споживачами. Аналізуючи роботи цих експертів можна виділити чотири основні підходи до визначення сутності Фінтех (дод. А).

Одним з чинників різностороннього трактування сутності Фінтех є їх збільшення за обсягами, розгалуження сфер застосування, а відповідно і учасників, пришвидшення розвитку економіки споживання – тобто економічної системи, яка залежить не від вироблення товарів і їх подальшого продажу, а від суб'єктів що надають та споживають послуги.

Отже, ми можемо стверджувати, що Фінтех – це іноваційні технології, що використовуються фінансовими інститутами, торгівельними організаціями, органами державного управління з метою задоволення потреб

споживачів адміністративних, фінансових товарів та послуг в умовах розвитку економіки споживання.

Необхідно зазначити, що сама концепція FinTech не новинка. Його розвиток можна розділити на три ключові періоди:

– FinTech 1.0 розпочинається 1866 року і з появою телеграфу та транспорту, що можна віднести до сучасного, поява яких стала стартовою точкою в розвитку фінансової глобалізації через створення інфраструктури, що цьому сприяла, і тривав цей процес становлення FinTech до 1967 року.

– Другий етап становлення, FinTech 2.0 (1967-2008 рр.) проявився появою в масовому обігу таких пристроїв як банкомати, термінали, банківські платіжні карти, тобто банківська сфера почала свою поступову трансформацію та своє наближення до такої, якої ми її зараз знаємо, перейшла у цифрову сферу.

– Світова фінансова криза 2008-го року, та визвана нею недовіра населення до класичних банківських установ сформували сильний поштовх до становлення FinTech 3.0, і появи установ що пропонують населенню фінансові послуги віддалено за допомогою комп'ютерів, мережі інтернет та мобільних пристроїв. Різноманітні Фінтех-компанії, що надавали свої послуги на грошово-кредитному ринку отримали значне поширення через втрату віри споживачів у банківську систему.

Для кращого розуміння сутності фінансових технологій та їх економічного значення варто проаналізувати різноманітні класифікації Фінтех послуг. Розглядаючи класифікацію FinTech від МВФ варто відзначити розподіл послуг на шість категорій (рис. 1.1). Так дана класифікація базується на основних функціях банківської системи: проведення платежів, заощадження, надання позик, управління ризиками.

Міжнародна консалтингова компанія Ernst & Young у своєму дослідженні FinTech Adoption Index 2017 виділяє 17 фінтех-послуг, зібраних у п'ять категорій (дод. В). Варто відмітити, що дана класифікація, єбільш актуальною та детальнішою чим класифікація МВФ.

Аналізуючи класифікацію Фінтех-послуг, ми вважаємо, що найдоцільнішим буде розглянути класифікацію створену Базельським комітетом з питань банківського нагляду при Банку міжнародних розрахунків (дод. Г). На нашу думку, дану класифікацію можна вважати найбільш вдалою, адже за нею Фінтех послуги розподілені на сектори, що пов'язані з головними банківськими послугами. А також ця класифікація виокремлює послуги підтримки ринку, які демонструють сприятливі технології, що підтримують іновачії.

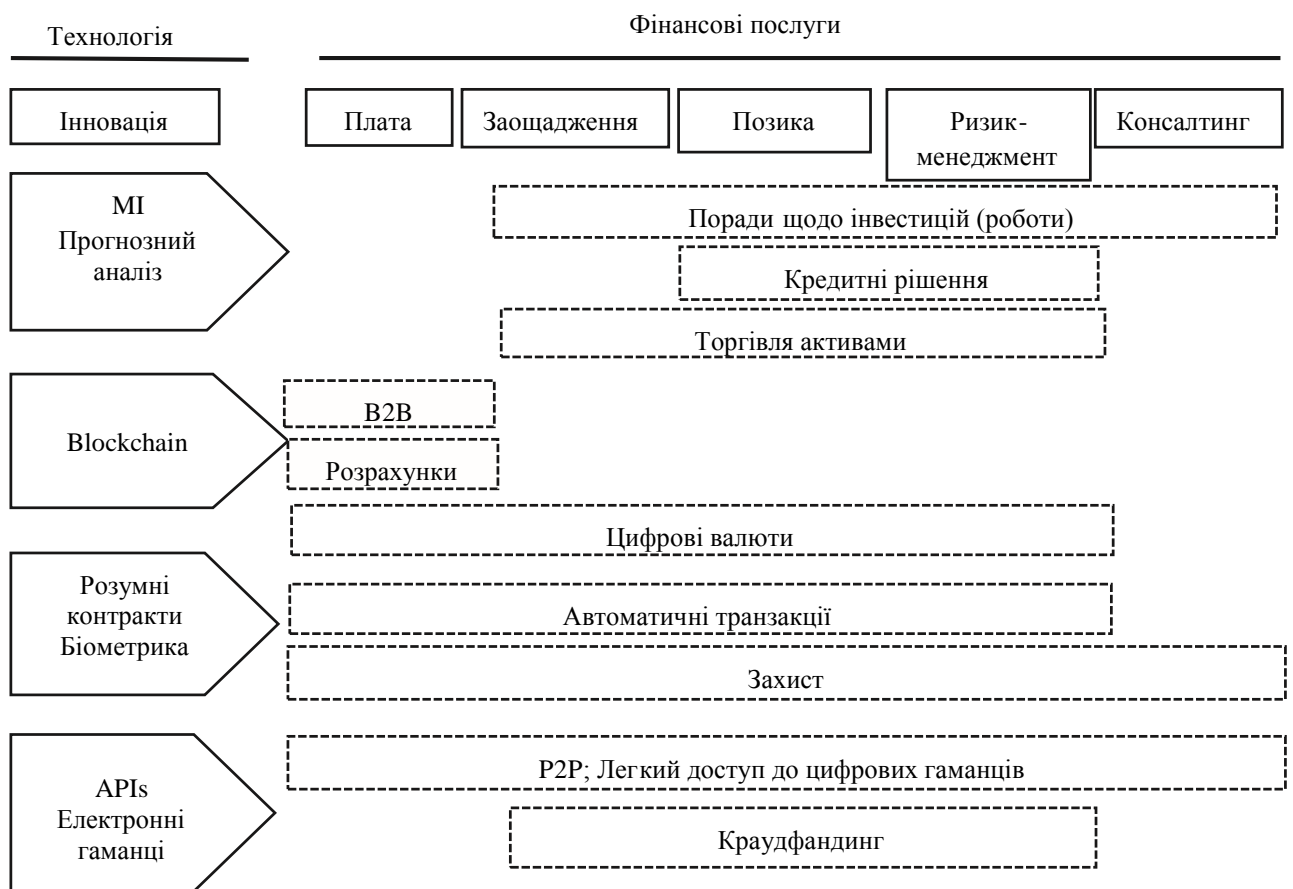

Рисунок 1.1 – Класифікація FinTech-послуг МВФ

Також варто зауважити, що послуги підтримки ринку пов'язані з новітніми розробками та іноваційними технологіями, що не можна назвати специфічними для фінансового ринку, проте мають велике значення у розвитку FinTech.

Беручи до уваги вагоме значення банків на ринку фін послуг України та світу, необхідно більш детально розглянути на фінтех-послугах що пов'язані з банківською діяльністю. В першу чергу розглянемо Фінтех-послуги, що належать до групи «кредитні, депозитні та послуги зі збільшення капіталу», а саме краудфандінг; кредитування; мобільний банкінг; кредитний скоринг. Проведення аналізу головних характеристик вищевказаних послуг дає змогу виділити їх спільні риси і провести вказати їх особливості:

- функціонування відбувається через інтернет ресурси, а саме різноманітні веб сервіси, програмне забезпечення для мобільних пристроїв та персональних комп'ютерів;

- надають можливості провести операцію кредитування, депозитні послуги та збільшення капіталу без залучення базових фінансових посередників;

- проводять оцінювання потенційних ризиків з використанням альтернативних джерел інформації

- відсутній центральний регулятор

- Копіюють послуги що надають класичні фінпосередники, проте роблячи ті ж послуги зручнішими та більш доступними

Дослідження Фінтех-послуг, що відносяться до платіжних, клірингових та розрахункових послуг і продаються у роздріб (до яких відносяться мобільний гаманець; P2P-перекази; криптовалюта), надають можливість виокремити характерні особливості:

- функціонування відбувається через інтернет ресурси, а саме різноманітні веб сервіси, програмне забезпечення для мобільних пристроїв та персональних комп'ютерів;

- надають можливості проведення операцій без залучення базових фінансових посередників;

- відсутній центральний регулятор.

- Фінтех-послугам, які відносяться до послуг з управління активами (високочастотний трейдинг, соціальна торгівля, е-торгівля, роботи-консультанти), властиві такі якості як:
 - функціонування відбувається через інтернет ресурси, а саме різноманітні веб сервіси, програмне забезпечення для мобільних пристроїв та персональних комп'ютерів;
 - надають можливості проведення операцій без залучення базових фінансових посередників;
 - в основі функціонування знаходиться автоматизована система, що функціонує завдяки математичним алгоритмам;
 - має високу швидкість опрацювання даних та виконання вказаних операцій.

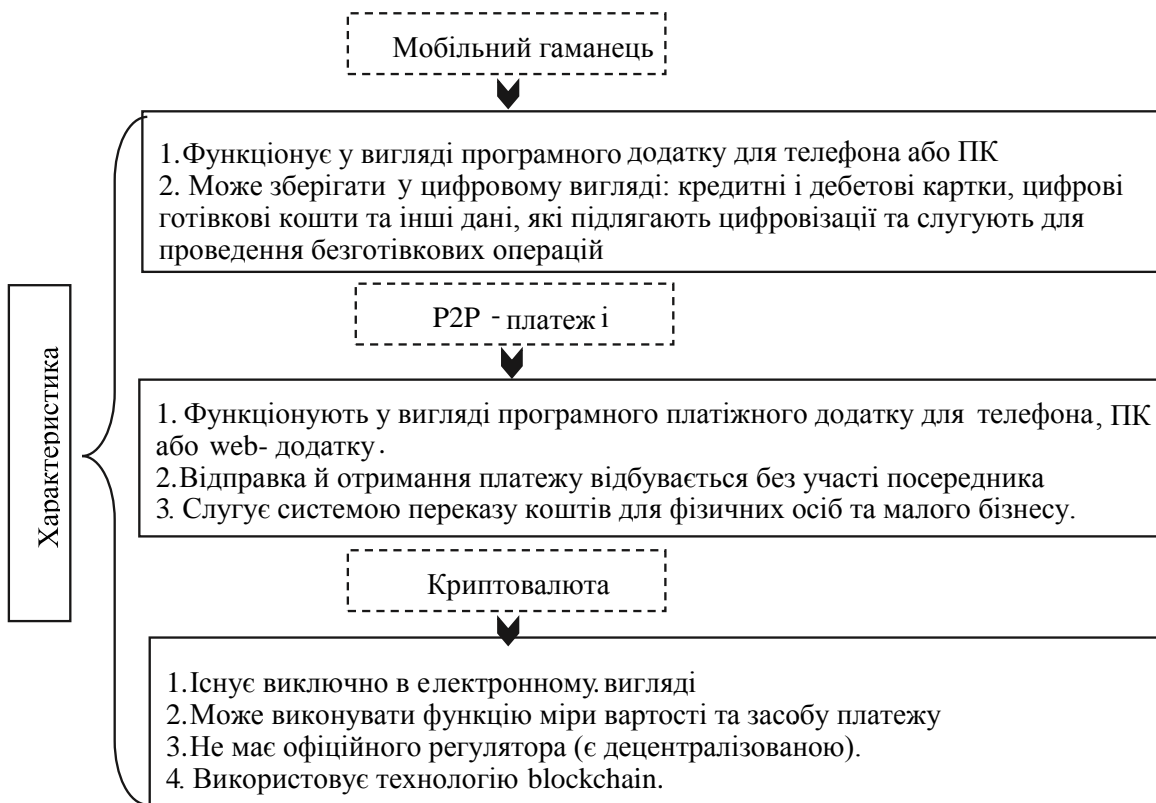

Рисунок 1.2 – Характеристика FinTech-послуг, які належать до платіжних, клірингових та розрахункових послуг

Дослідження спектру Фінтех-послуг відображає їх значний вплив на функціонування фінсистеми, що поребує аналітики переваг та потенційних загроз від FinTech-інновацій державній економіці.

На перший погляд іновації у сфері надання фінансових послуг має забезпечувати зростання фінансової стабільності та справляти позитивний вплив на економічне зростання. Переваги поширення та удосконалення Фінтех-послуг відображені в дод. Д. Проте, окрім переваг, Фінтех є джерелом і цілого ряду потенційних ризиків для забезпечення надання класичними фінансовими посередниками головних фінансових послуг, та для фінансової сфери вцілому, як на мікро, так і на макрорівнях (дод. Е).

Порушення режиму надання даних послуг та дезінтермедіація фінансових установ можуть спричинити великі складнощі в функціонуванні фінансової системи.

2 Аналіз використання Фінтех на даному етапі розвитку фінансової системи

Фінансово-технологічні іновації мають великий вплив на осучаснення та покращення діяльності банківської системи. Розвиток ІТ-сфери спонукає банки, та інші фінансово-кредитні установи використовувати сучасні, іноваційні рішення для проведення своєї діяльності, адже зростання кількості компаній що надають клієнтам уже наявні на ринку фінансові послуги, проте більш сучасно презентовані, із значно нижчою сумою витрат для клієнта.

Детально досліджуючи БД LTP MEDICI, необхідно зазначити, що у світі на даний момент офіційно зареєстрованих понад 10 тисяч різноманітних Фінтех-компаній.

Аналізуючи сферу діяльності цих компаній за видами у структурі їх діяльності. На вказаному рисунку продемонстровано, що найбільшу долю даного розподілу займають платежі 19,10%, далі кредитування та інвестиційні платформи 10,70% та 11,20% відповідно, банківські технології 2,5 % та грошові перекази 2,30 % [6].

Беручи до уваги недостатній рівень банківського обслуговування, що займаються обслуговуванням фізичних осіб та мікро- і малих підприємств що проживають в невеликих населених пунктах, ми можемо констатувати, що ринок має незаповнену нішу, що також потребує якісного обслуговування. Дані особливості створюють інвестиційно привабливе середовище для фінтех сектору.

Також , інвестиції необхідні для покращення системи електронної комерції та проведення дешевих платежів за рахунками та забезпечення доступних послуг переказу грошей. На рисунку 2.1 ми маємо змогу переглянути загальні тенденції інвестування у покращення Фінтех-індустрії на міжнародному ринку фінансових послуг.

Станом на сьогодні, фінтех – це не просто стартапи. Переважна частина значних компаній з досвідом роботи на міжнародному ринку надають різноманітні іновативних фінтех-послуг, і споживачів даний факт радує.

Показник проникнення Фінтех-сервісів зріс з 16% в 2015 році до 64% в 2019. Інформаційна діяльність Фінтех-компаній знаходиться на доволі високому рівні, так скажімо, близько 96% всіх споживачів знають принаймні один чи декілька альтернативних варіантів проведення онлайн переказів чи здійснення платежів.

В міжнародному дослідженні консалтинговою компанією Ernst & Young прийняло участь 27000 респондентів з 27 країн світу. Відобразимо головні з високів, отриманих цим дослідженням:

– 75% (3 з 4) респондентів на регулярній основі користуються сервісами для переказу коштів і здійснення платежів;

- США | 17% | 33% | 46%
- 48% (1 з 2) страхові послуги отримують саме через фінтех-послуги;
 - 68% респондентів, при виборі головного для себе провайдера фінпослуг обирають на цю роль нефінансову компанію

Рисунок 2.1 – Глобальні інвестиції у Фінтех-компанії за 2018 рік

Лідруючі позиції за темпом проникнення Fintech у фінансові сфери займають ринки що розвиваються, так Китай і Індія тримають цей показник на рівні 87%, за ними ПАР – 82%. З-поміж розвинених країн лідруючі позиції займають такі країни, як Ірландія, Великобританія. Також варто відмітити держави, що показали високий приріст темпу проникнення Фінтех-послуг за останні 5 років, з 16% до 60% – Гонконг, Австралія, США, Канада, Великобританія та Сінгапур. Дані держави є чудовим прикладом розвитку та глобалізації цієї сфери на міжнародному рівні. На рисунку 2.2 ми можемо провести порівняння темпів проникнення Fintech-послуг

Ці країни є відмінним прикладом дозрівання і глобалізації галузі. Рисунок 2.3 демонструє порівняння показників рівня проникнення Фінтех-сервісів з 2015 по 2019 рр. [5].

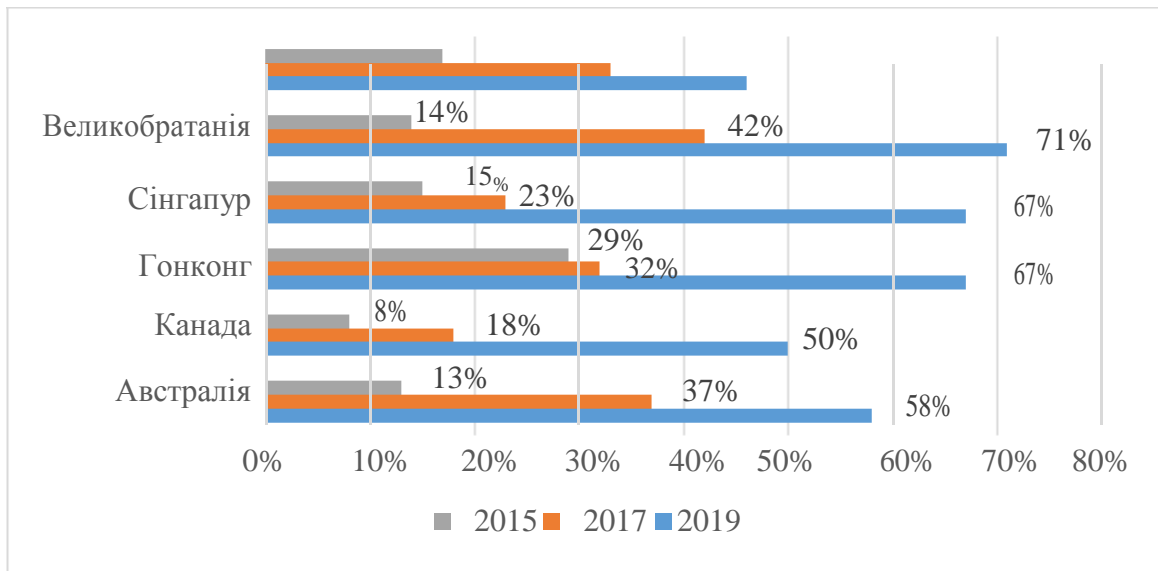

Рисунок 2.2 – Порівняння показників рівня проникнення Фінтех-сервісів з 2015 по 2019 рр.

Ernst & Young в проведеному дослідженні виокремили 5 головних категорій Фінтех-послуг: грошові перекази та платежі, позики, заощадження і інвестиції, страхування, бюджетування і фінансове планування. Клієнтам добре відомі сервіси усіх цих категорій, проте найбільш затребуваною категорією є послуги грошових переказів і платежів. Так, скажімо, в Індії 99,5% респондентів володіють інформацією про різноманітні сервіси онлайн переказів коштів та проведення платежів, що стало можливим завдяки вдало проведеним реформам з впровадження cashless економіки.

В загальному по світі 89% користувачам відомо про наявність платіжних систем що працюють на мобільних пристроях, а 82% знають про можливість проведення P2P-платежів, в тому числі з використанням небанківських систем переказів коштів.

З метою популяризації Фінтех-послуг та підвищення рівня проникнення потрібно, надавати покупцям змогу зробити вибір з-поміж декількох способів оформлення та оплати покупки, як при замовленні через інтернет, так і в фізичних точках продажів.

Категорія грошові перекази і платежі лідирує не лише за обізнаністю серед населення, але і серед використання сервісів. 75% споживачів фінтех-послуг користуються принаймні одним сервісом з даної категорії. Так в Китаї

даний показник знаходиться на рівні 95%. Переважна більшість респондентів користуються сервісами мобільних платежів, P2P-переказів та сервісами небанківських фінансових переказів. Головною їх перевагою, що призвела до підвищення попиту на дані категорії є простота проведення операцій та легкість налаштування акаунта.

Протягом останніх років серед користувачів також змінилися пріоритети при виборі головних критеріїв вибору надавачів фінансових послуг. Так ще в 2017 році за результатами досліджень 30% споживачі вказали що першочергове значення для них має зручність відкриття рахунку, і лише 13% обрали фінансову складову цього питання і вибрали низькі комісії, то уже через 2 роки головним критерієм в розмірі 27% стала саме ціна, а частка споживачів для яких головна легкість відкриття знизилася до 20%. Характеристику сервісів та їх якість обрали як головний фактор при виборі надавача фінансових послуг лише 12% респондентів (що нижче чим цей же ж показник в 2017 році на 4%)

Ще в 2017 році 42% респондентів віддавали перевагу вибору класичній банківській установі, так як їм більш зрозуміло принцип роботи цих установ, проте в зв'язку з розвитком технологій і поступовому підвищенню довіри до фінансових технологій даний показник в 2019 році знизився до 34%. На другому місці за важливістю при виборі установи що надаватиме фінансові послуги займає показник довіри, і він із значення в 15% 2017 року підвищився до 22% в 2019 році. Хоча при цьому показник довіри відіграє ключову роль в таких державах як Японія, Чилі та Франція.

За результатами досліджень проведених Ernst & Young попри активне всесвітнє зростання популярності Fintech-послуг, споживачі, здебільшого все ж схильні довіряти класичним банківським установам. При цьому 47% респондентів зазначили, що надали б перевагу сервісам, що запроваджені нефінансовою компанією в співпраці з банком, 27% бажали б користуватися послугами що запроваджені нефінансовою компанією в співпраці Фінтех-компанією, і 18% користувалися б сервісами створеними виключно

нефінансовою організацією. Тобто це свідчить про те, що в нинішніх умовах, при всіх перевагах що відкриває для фінансового ринку фінтех велика частина споживачів все ж надають перевагу класичним фінансовим посередникам, а отже вони мають значний вплив на економіку, та настрої користувачів.

Прогнозується, що Fintech-індустрія і надалі матиме динамічний розвиток, що буде забезпечуватися як зростанням проникнення на діючий ринок фінансових послуг з їх покращенням, та підвищенням доступності цих послуг для споживачів, так і можливим створенням та розвитком абсолютно нових фінансових послуг.

3 Використання фінансових технологій в банківській системі України

Світова економічна криза 2008 року спричинила безліч змін в банківській діяльності. Одна зі сторін цих змін це адаптація банківської системи до нових вимог ведення бізнесу. Зокрема було підвищення мінімальних вимог до капіталу банків, а також введення більш жорстких стандартів управління ризиками, ідентифікації клієнтів, більш ефективні процедури по боротьбі з шахрайством та відмиванню грошей. З іншої сторони клієнти банків, що втратили довіру до банківської системи, та при цьому почали досліджувати новинки цифрових послуг від фінтех-компаній, в яких саме почався новий етап розвитку (fintech 3.0) сприяло зацікавленості банків до введення цифрових новинок у свою діяльність та розвитку нових фінтех-компаній.

Протягом 2007-2017 років мережа покриття інтернет з'єднанням по країні стрімко розвивається, надаючи доступ до цифрових послуг все більшій кількості людей, та стаючи все доступнішим для населення. Так якщо в 2008

році доступ до інтернет-з'єднання мали лише 24% населення, то до 2017 року дане значення зросло до 63% і невпинно продовжує зростати далі.

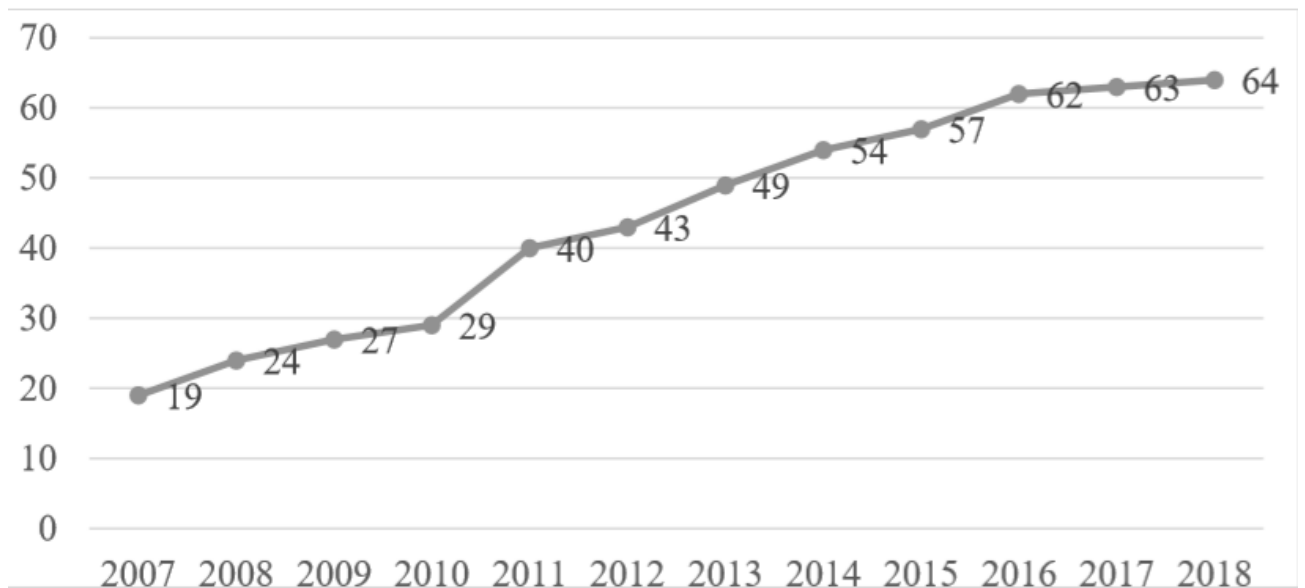

Рисунок 3.1 – Частка інтернет-користувачів серед дорослого населення України, %

Якість інтернет покриття також має тенденцію до покращення, з'єднання стає швидшим, безпечнішим, якіснішим та доступнішим, і зокрема це стосується також мобільного інтернету. А в зв'язку з тенденцією держави до діджиталізації та переходу у нову цифрову економіку, інвестиції що вкладаються у послуги зв'язку будуть лише зростати, що допоможе й надалі розвивати фінтех та його доступність для споживачів.

З 2015 року можна відстежити значний розвиток ринку Fintech-послуг в Україні. Основні події, що відіграли ключову роль в становленні та розвитку сектору фінтех в Україні відображені на рисунку 3.2.

Головною умовою для діяльності банків є збереження своїх клієнтів, залучення нових, покращення послуг що надаються для закріплення своїх позицій в умовах жорсткої конкуренції на ринку. Для банківського сектору ці питання особливо актуальні, так як з кожним роком клієнти стають все більш вимогливими, і потребують покращення діючих продуктів, та створення нових.

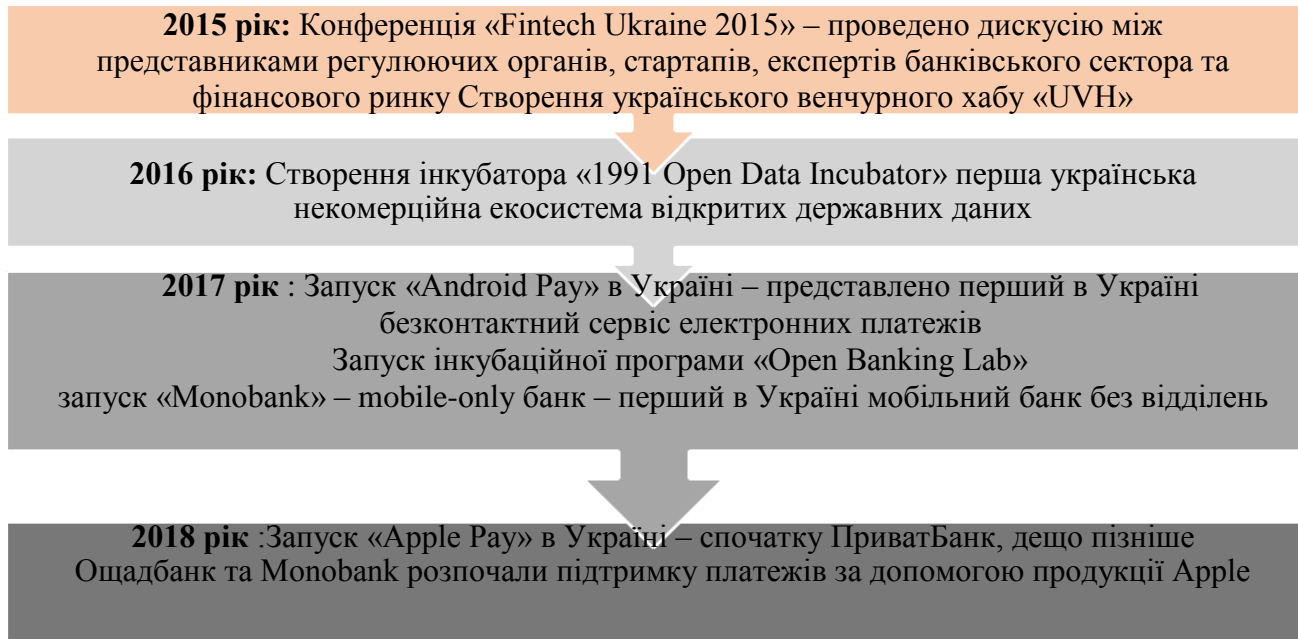

Рисунок 3.2 – Ключові події які вплинули на сектор Фінтех послуг в Україні з 2015 по 2018 рр.

Фінтех-інновації мають вагомий вплив на банки, та на банківську систему вцілому, і в першу чергу це проявляється шляхом залучення систем автоматизованого управління. Так як для клієнтів, при виборі банку важливу роль відіграють надійність банку, банки регулярно покращують та розвивають ІТ-напрямок, з метою баз клієнтських даних, удосконалення систем захисту від кібератак, та з метою зниження витрат на операційну діяльність, при цьому в більшості банків питання впровадження Фінтех для розвитку своїх послуг, та продуктового ряду відходить на другий план, а здебільшого навіть не розглядається.

Фінтех-компанії створюють значну конкуренцію класичним банківським установам, проте при цьому банки мають ряд вагомих, ключових переваг, які представлені на рисунку 3.3

Банки все більше починають цікавитися фінтехом: велика частина найбільших українських банків залучаються до роботи в спільних проектах разом з Fintech-компаніями, винятком є лише АТ КБ «ПРИВАТБАНК», і лише з тієї причини що він сам має доволі потужний центр розвитку

фінансових технологій, які постійно впроваджує надаючи клієнтам все нові послуги. Проте здебільшого банки просто об'єднуються з фінтех-компаніями започатковуючи свої «центри іновацій», і свою акселерацію/інкубацію, адже вартість ведення діяльності з розробки фінтех лише своїми силами в межах однієї установи занадто висока. Багато подібних проектів впроваджується за методом зниження ризиків, чи мінімізації інвестиційних витрат.

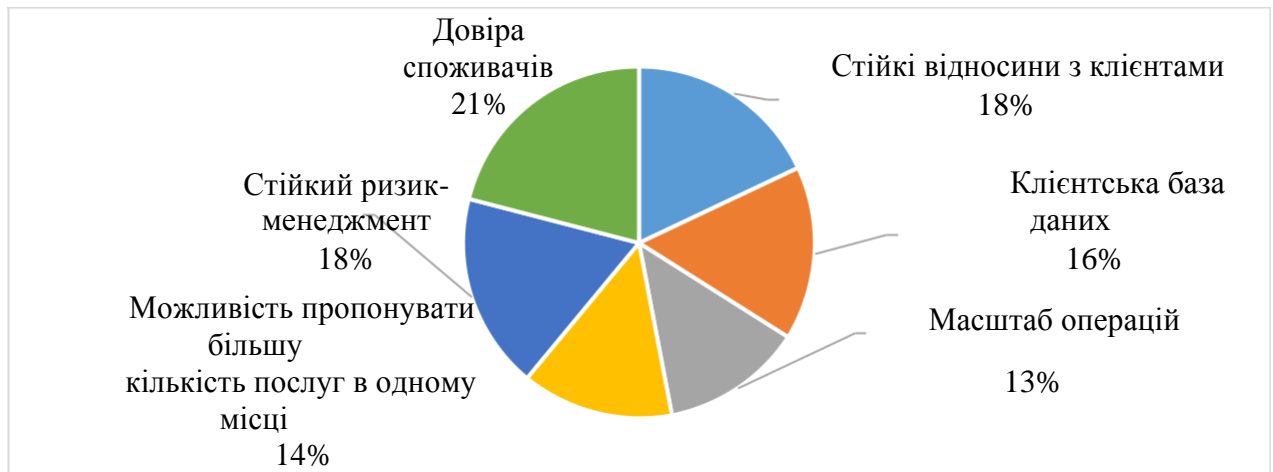

Рисунок 3.3 – ключові переваги класичних банків в порівнянні з Фінтех-компаніями

На даний момент велику кількість суперечок викликає питання взаємовідносин між Фінтех-компаніями та класичними фінансовими посередниками, та при цьому можна відслідкувати як протягом останніх років ці питання поступово зміщуються з жорсткої конкуренції між ними до ідеї пошуку стратегій максимально ефективної співпраці. Адже, наприклад, необанки, при всій гнучкості та клієнтоорієнтованості, мають певні складнощі з людською довірою до них, та з доступом до широкої клієнтської бази, які є в розпорядженні традиційних банківських установ.

Згідно з результатами досліджень, проведених асоціацією UAFIC, станом на сьогодні переважна більшість великих банків активно співпрацюють з фінтех-компаніями, або ж знаходяться в стадії підготовки до запуску спільних проектів. Здебільшого банки проводять спільні проекти,

надаючи перевагу саме такому принципу розвитку ринку фінтех-послуг над створенням центрів іновацій всереді установи, хоча і такі випадки зустрічаються на ринку. Також варто відмітити, що інвестуванням в стартап-проекти не займається жоден з великих українських банків.

Таблиця 3.1 – Залученість банків України до співпраці з фінтех-компаніями за 2019 рік

Банк	Спільні проекти			Власна розробка інвестиційних проектів			Власна інкубація/акселерація			Інвестиції в стартапи		
	ні	плн.	так	ні	плн.	так	ні	плн.	так	ні	плн.	так
Приватбанк	+					+		+		+		
Ощадбанк			+		+		+			+		
Укргазбанк			+			+	+			+		
Райфайзен Банк Аваль			+			+		+		+		
Альфа-банк			+			+	+			+		
Укрсиббанк			+	+					+	+		
ПУМБ			+			+	+			+		
Credit Agricole		+				+		+		+		
OTP Bank Ukraine			+	+					+	+		

Банкам необхідно починати підготовку до того, що Фінтех-компанії вже найближчим час будуть для них доволі серйозними конкурентами в цифровому середовищі, і зокрема ті компанії та сервіси що надають послуги Р2Р-переказів, адже вже на даний момент можна відстежити зменшення частки проведення даних платежів через банки.

Також варто відзначити темпи популяризації безконтактних технологій платежів, які відбуваються як за допомогою карт з NFC-чипом, так і за допомогою більш сучасних систем, а саме мобільні пристрої, фітнес-трекери, та навіть брелки і персні з NFC-чипом. Популяриність даних пристроїв пов'язана зі швидкістю проведення операцій, більш безпечною способом оплати, та зручністю даних операцій, адже якщо банківська карта не завжди під рукою, то клієнти більш молодого віку зі своїми гаджетами та аксесуарами.

Таблиця 3.2 – Взаємодія українських банків з Фінтех-продуктами

Банк	Міжнародні фінтех-продукти			Акселераційні програми	Проекти фіналістів акселерацій	Банківські фінтех-продукти
	GooglePay	ApplePay	GarminPay			
Ощадбанк	+	+	+			Чат-бот «Онлайн помічник» Ощад PAY, Ощад 24/7
Укрсиббанк	+			POPCORP	UKRSIB OR ЧАТ-БОТИ	UKRSIB online
ОТП Банк	+		+	Open Banking Lab	YouScore – bNesis- CoinyPay- Future Agro Finance	OTP Smart
Альфа-банк	+		+	Alfa Digital		Aifa-mobile
ПриватБанк	+	+	+			LigPAY, QR- ПЛАТЕЖІ, Приват24, sendmoney, privatmoney, тощо
Райфайзен Банк Аваль	+			Raiffeisen Digital HUB		Raiffeisen Pay, Raiffeisen Online
ПУМБ	+		+			ПУМБ online, ПУМБ mobile

Аналізуючи співпрацю банків України з фінтех-продуктами, особливу увагу хотілося б звернути на категорію банківських фінтех-продуктів. Як можна побачити з даних представлених в таблиці 3.2 всі банки володіють принаймні одним з подібних продуктів, проте особливу увагу варто звернути на банківські фінтех-продукти представлені приватбанком. На відміну від решти банків, в яких фінтех-розробки представлені виключно онлайн-банкінгом і відповідним йому мобільним застосунком Приватбанк окрім онлайн банкінгу «приват24», що представлений як у варіанті веб версії так і в мобільному застосунку, також має такі розробки та іновачії як ligpay, QR-ПЛАТЕЖІ, sendmoney, privatmoney.

Провівши дослідження впливу Fintech на банківську систему, необхідно розглянути два можливих варіанти розвитку подій. В першу чергу необхідно відзначити що банківські установи в співпраці з Фінтех мають все необхідні можливості для створення абсолютно іноваційні послуги, продукти та робити їх використання максимально доступним та зручним для клієнта. Такий варіант розвитку свідчить про те що банки будуть купляти цікаві для них фінтех-стартапи, використовувати стартапи на умовах партнерського договору, або ж створені в результаті спільної роботи з фінтех-компанією. В результаті такого розвитку подій банк націлений стрімко накопичувати портфель клієнтів і розірізі малого та середнього бізнесу

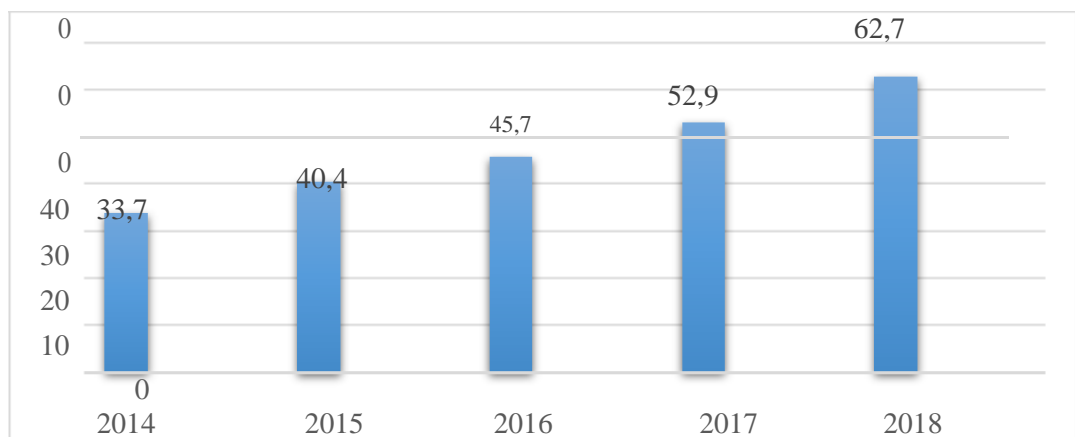

Рисунок 3.3 – Загальний обсяг «е-гаманців», млн шт.

Інший же ж можливий варіант це окремий розвиток банківського сектору та фінтех-компаній із подальший наростанням конкуренції в результаті якої перевагу, прибутки та популярність отримає та компанія, що зможе більш якісно, доступно та клієнтоорієнтовано надавати свої послуги споживачам. Дана ситуація вже наданий момент спостерігається й чудово демонструється на ринку міжнародних грошових переказів, де на рівні з банківськими системами переказів важливо роль відіграють також системи термінових грошових переказів (Western Union, Privatmoney, Moneygram, тощо)

Нестримний розвиток інформаційних та фінансових іновацій спричинив виникнення нефінансових організацій що надають споживачам фінансові послуги – Fintech. Що стосується розвитку даного сегменту в Україні, то варто відзначити що особливу увагу їм отримав в останні роки і зараз ще розвивається, тому особливо важливе значення на даному етапі має не лише всебічна підтримка становлення та іновацій в цій сфері але і займатися популяризацією на рівні споживачів, проводити інформування про переваги даних послуг, правила безпеки при їх використанні, тобто проводити загальне підвищення фінансової грамотності громадян і постійно проводити роботу з приводу забезпечення безпеки проведення операцій з допомогою Фінтех-компаній.

Велика частина експертів в сфері фінтех та цифрової економіки в цілому вважають можливим повне витіснення класичних банків з ринку фінтех-компаніями за рахунок більш сучасного надання послуг, в більш прогресивному та ефективному вигляді, що до того ж є і більш доступними, та менш затратними.

Скажімо такі міжнародні корпорації як Google, Apple, Facebook, Amazon створюють свої платіжні системи, що відразу з моменту впровадження користуються значним попитом, за рахунок авторитетності компаній та відомого бренду. І в подібні фінтех-компанії несуть дійсний та цілком реальний ризик для банків, адже банки ризикують перейти на другий план залишивши за собою лише деякі функції, такі як скажімо ідентифікація клієнтів, проте втратити головні свої функції адже клієнти будуть для цього використовувати фінтех. Це і є головний ризик банків, втратити клієнтів, адже більшість споживачів орієнтується на швидкість та зручність проведення операцій, простотою та максимальним комфортом для себе.

Проте розуміючи всі переваги даної сфери, банки залучають фінтех послуги, використовуючи для покращення і модернізації своїх послуг іновації створені тими ж фінтех. Окрім цього впроваджуючи специфіку діяльності банку, повне витіснення їм не загрожує, оскільки в своїй

діяльності банки виконують цілий ряд специфічних, обов'язкових завдань, таких як проведення фінмоніторингу, ідентифікація клієнтів, до чого зараз фінтех нездатний, та і не готовий використовувати свої потужності та технології на подібну операційну роботу.

4 Оцінка ефективності дистанційного обслуговування АТ КБ «Приватбанк»

На нашу думку, досліджуючи Фінтех, та його вплив на банківську систему просто необхідно дослідити дистанційне банківське обслуговування, що стало можливим лише завдяки розвитку технологій, та просто прекрасно ілюструє як фінтех може використовуватися в банківській діяльності. І розглянемо дистанційне обслуговування на прикладі банку, який найактивніше використовує фінтех в своїй діяльності, а саме АТ КБ «Приватбанк».

Мережа Приватбанку складає понад 2240 відділень. Але при цьому основною перевагою однозначно є надзвичайно розвинена мережа самообслуговування. До каналів самообслуговування приватбанку входять ТСО, АТМ, інтернет-банкінг «приват24», платіжна інтернет-система «Liqra», смс-банкінг, мобільний банкінг (представлений через автоматизовану систему голосового меню з можливістю проведення базових операцій), а також саме АТ КБ ПБ є власником найбільшої мережі POS-терміналів по Україні

Окрім цього АТ КБ ПБ виступає в ролі головного емітенту банківських карт в Україні. Станом на закінчення 2019 року банком одночасно обслуговується більш ніж 21,5 млн активних карт, що перевищує суму активних банківських решти банків України

Що стосується впровадження фінтех в діяльності приватбанку, варто зазначити що приватбанку належить система ТПП «PrivatMoney», що дозволяє відправляти та отримувати грошові кошти з 16 країн світу.

Звичайно ж головною перевагою віддаленого обслуговування АТ КБ ПБ є система інтернет-банкінгу «приват24», найбільш використовуваний інтернет-банкінг в Україні, та був неодноразово нагороджений премією FinAwards як «Кращий інтернет-банк».

На даний момент «приват24» самий популярний та найбільш розвинений в Україні. І кількість споживачів, що його використовують постійно зростає. Для підтвердження даної інформації досить буде розглянути навіть динаміку кількості користувачів системи за попередні рік (рис. 4.1)

Станом на 01.01.2017 кількість користувачів «приват24» була на рівні 6,1 млн. осіб. Згідно офіційного сайту банку, до кінця 2019 року це значення вже перевищило 10 млн. клієнтів.

Це пояснюється тим, що даний інтернет-банкінг дозволяє клієнтам банку проводити через даний застосунок не лише всі банківські операції що надаються банком, а й цілий спектр додаткових, небанківських послуг, від замовлення косметики, запису до лікаря, до можливості придбати квиток на громадський транспорт, таксі, потяг, та проведення покупок в магазинах що є партнерами банку, і окремо хотілося б відзначити можливість вдома, лише за декілька хвилин отримати ЕЦП, що є абсолютно безкоштовною послугою.

Для доступу до функціоналу даного інтернет-банкінгу досить просто мати номер мобільного телефону, при цьому навіть не обов'язково бути клієнтом банку, адже при реєстрації неклієнтів банку система «приват24» генерує автоматично preraid-карту, з допомогою якої вже можна проводити банківські операції, хоч і з врахуванням обмеженого функціоналу.

Також з усіма клієнтами банку, які не використовують всі можливості онлайн-банкінгу проводиться інформаційно-консультативна робота, щоб надати всім користувачам змогу проводити всі необхідні їм дії без єдиного звернення до відділень. Також клієнтам надається можливість користуватися спеціалізованими додатками які передбачення для максимально зручного

використання окремими послугами банку («Скарбничка», «Оплата частинами», «Мої вклади» та інші)

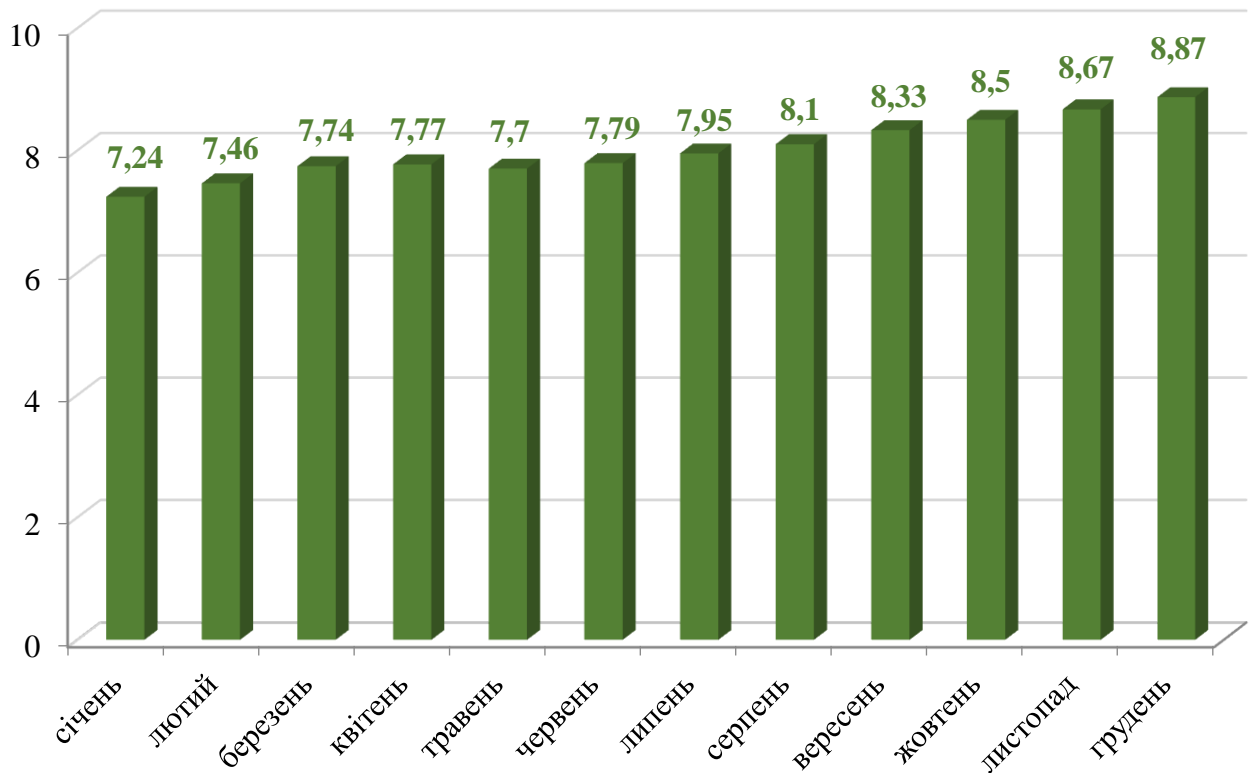

Рисунок 4.1 – Динаміка числа активних користувачів Приват24, млн. ос.

Сам процес реєстрації зроблений максимально зручним та доступним, щоб навіть ті клієнти, які малознайомі з новими технологіями та мережею інтернет вцілому могли отримати доступ до всіх переваг віддаленого банківського обслуговування, адже для реєстрації досить лише вказати свій номер телефону, підтвердити реєстрацію кодом отриманим від банку, підтвердити свою особистість ввіденням пін-коду карти та створити пароль для подальшого входу.

Сам додаток надає змогу провести будь-яку банківську послугу: провести P2P платіж, платіж за реквізитами, переглянути баланс рахунку, та історію руху коштів, відправити чи отримати ТГП чи SWIFT-переказ.

За допомогою «Приват24» можна виконати повний спектр банківських послуг: перевірити залишок на рахунку, подивитися виписку по карті,

оплатити комунальні послуги, відправити або отримати терміновий грошовий переказ, а також на будь-яку карту VISA чи Mastercard, та здійснити платіж за допомогою SWIFT-переказу.

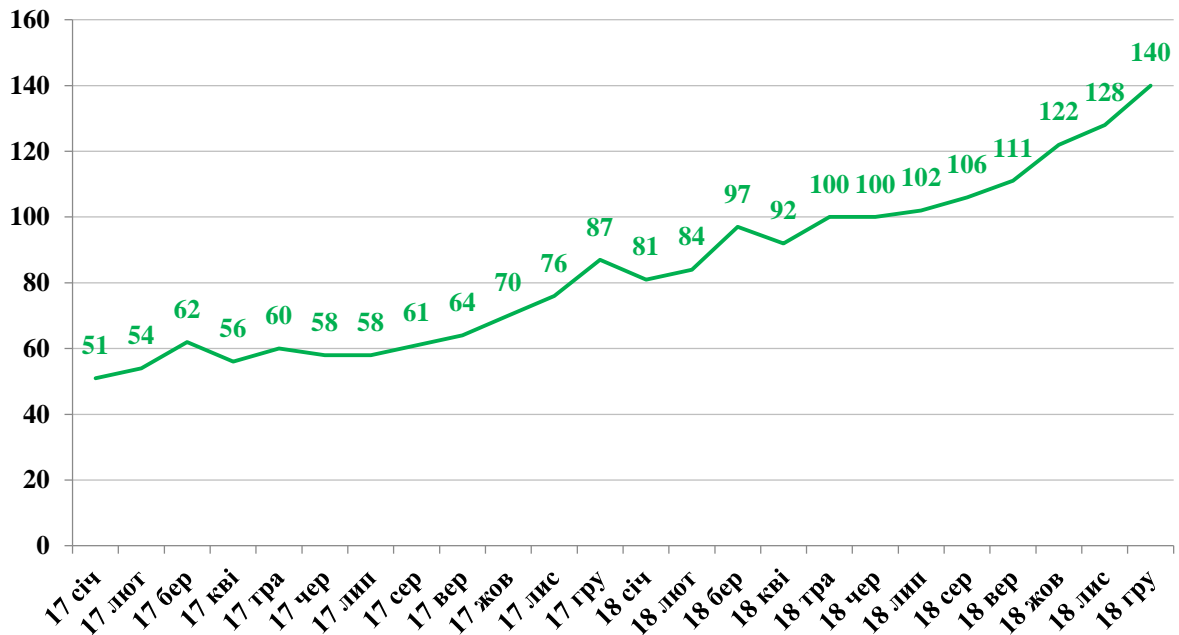

Рисунок 4.2 – Динаміка показника кількості входів у мобільний додаток Приват24 за період 2017-2018 років, млн. од.

Окрему хотілося б також відзначити, що українські користувачі підтримали світову тенденцію до переходу на мобільні застосунки онлайн банкінгу, і кількість користувачів що використовує саме мобільну версію додатку «приват24» неспинно зростає (рис. 4.2) Як ми можемо відзначити, значення кількості використань мобільного застосунк Приват24 збільшилась втричі за 2 роки. З урахуванням того, що сервіс працює вже не перший рік це надзвичайно високий показник.

Як можемо спостерігати на рисунку 4.3, на відміну від попереднього періоду, динаміка використання до веб-версії Приват24 має схильність до зниження За 2018 рік середньорічна кількість входу за місяця зменшилася майже на 20%. Це обгрунтовується тим, що враховуючи поточний рівень розвитку технологій, більшість населення має свій особистий смартфон, і відповідно отримати всю необхідну інформацію клієнту зручніше саме через

мобільний пристрій, через спеціалізований додаток, аніж використовувати для цього офіційний веб-портал.

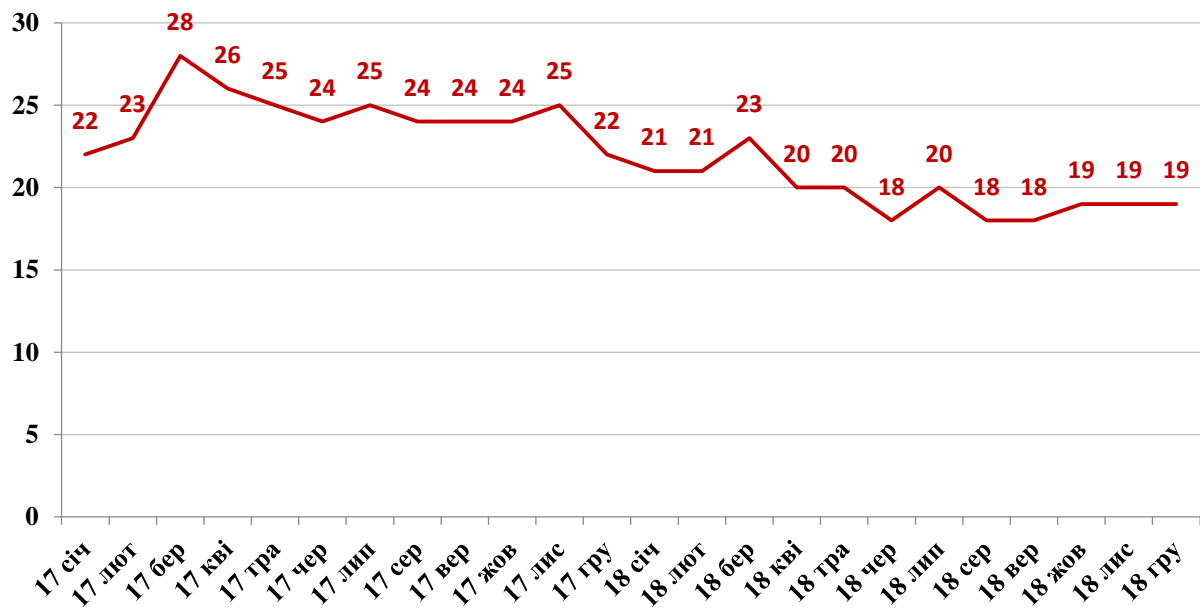

Рисунок 4.3 – Динаміка показника кількості входів у веб-версію Приват24 за період 2017-2018 років, млн. од.

Користувачі мають змогу використати безліч різноманітних сервісів (у мобільному застосунку їх близько 50, у веб-версії - понад 100), що об'єднані системою інтернет-банкінгу. Проте найпопулярніші з них це ключові можливості банківського додатку: перегляд балансу та руху коштів за картковим чи депозитним рахунком, оплата за реквізитами (в тому числі комунальних послуг та послуг навчальних закладів), поповнення мобільного телефону та оплата послуг інтернет провайдера, погашення заборгованості за кредитом, та проведення Р2Р-переказів (рис. 4.5).

Як відображено на рис. 2.5, користувачів найбільше цікавить перегляд балансу на карті, що становить 20% від всіх операцій, 18% операцій проводиться з метою сплати послуг комунальних та телекомунікаційних компаній, частка оплати за договорами кредитування становить 12%. Перекази між власними рахунками та на рахунки інших клієнтів, що відкриті у національній валюті становить 17%. Інші сервіси онлайн-банкінгу є менш

затребуваними серед користувачів та разом займають частку близько 33% операцій.

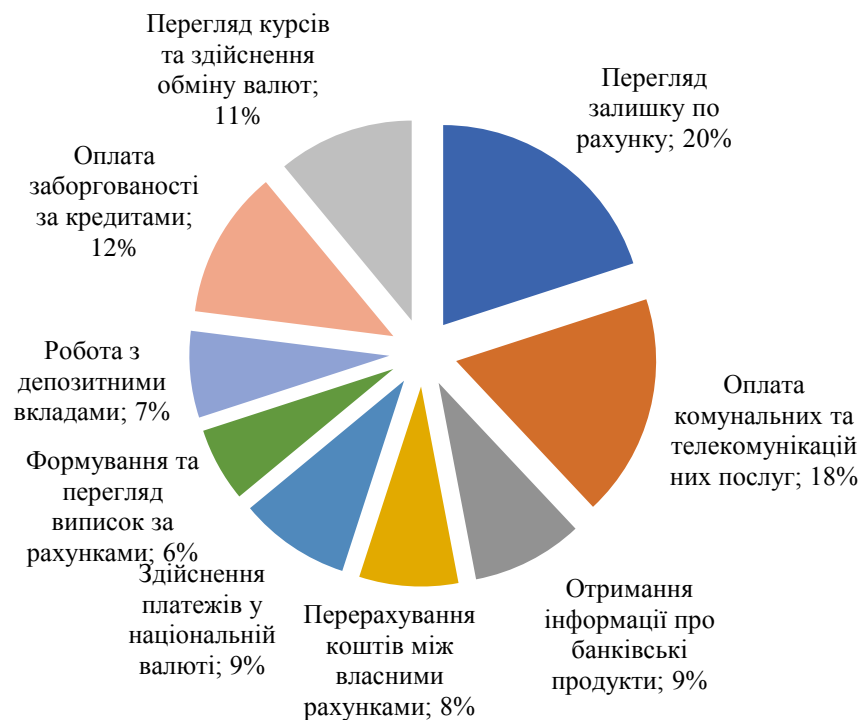

Рисунок 4.5 — Структура використання найбільш популярних сервісів інтернет-банкінгу.

Отже, сучасний стан дистанційного банківського обслуговування знаходиться на етапі переходу до інноваційних каналів у формі інтернет-банкінгу. Більшість банків на даний момент не готові надавати весь спектр послуг виключно за допомогою інтернету. Проте також існують сервіси, що пропонують достатньо різноманітний спектр банківських послуг, які можливо використати в онлайн режимі. Це зумовлено світовими тенденціями щодо переходу банків від традиційного обслуговування за допомогою відділень до режиму дистанційного обслуговування за допомогою телекомунікаційних мереж. З кожним роком все більше клієнтів банків долучаються до використання віддалених каналів самообслуговування, тим самим зумовлюють попит на використання даного роду сервісів[23].

ВИСНОВКИ

Розвиток фінансових технологій почався порівняно недавно, проте інтерес до даної індустрії стрімко зростає та набирає обертів. Розглядаючи спектр Фінтех-послуг можна побачити їх потенційно великий вплив на діяльність фінансової системи, що вимагає аналізу переваг та ризиків від Фінтех-інновацій для банківського сектору України та економіки загалом.

За інформацією аналізу регулятивного законодавства у зарубіжних країнах відносно сфери Фінтех послуг було виявлено, що регулювання більшості ризиків, які тісно пов'язані з розвитком Фінтех послуг відносяться до компетенції різних наглядових органів, що вимагає співробітництва між державними інституціями. У своїй діяльності наглядові органи опираються на інноваційні технології, такі як: розподілені реєстри, штучний інтелект; аналіз неструктурованих даних. Переважно регулятори використовують два підходи до регулювання Фінтех послуги: на основі правил та на основі принципів. Серед аналізованих країн найбільшого поширення набув підхід на основі регулювання з відкритим вихідним кодом, а саме регулятивної «пісочниці», основною метою якої є підтримка інновацій на ринку фінансових послуг.

Очікується, що індустрія Фінтех продовжить динамічно розвиватися. Зростання буде обумовлене як збільшенням проникнення на ринок існуючих послуг, так і створенням нових сервісів. Банки повинні усвідомити важливість діджиталізації, щоб виправдати очікування клієнтів, сформовані Фінтех-індустрією і новими операційними моделями. Співпраця актуально як для перших, так і для других, оскільки вони всі знаходяться в одній екосистемі.

Проаналізувавши вплив фінтех на банківську сферу, події на ринку можуть розвиватись в декількох напрямках. Можемо відмітити, що банк та фінтех в партнерстві будуть створювати чудові продукти і сервіс для клієнта. Насправді це означає, що банки куплятимуть їм потрібний стартап або будуть з ними

працювати за партнерським договором щоби інкорпорувати пропозицію від стартапа в свою банківську пропозицію. В результаті такого співробітництва банківська група націлена швидко збільшувати свій портфель клієнтів в сегменті середнього та малого бізнесу. Також банки можуть скопіювати функціонал, що їм потрібен та будуть продавати його самі, користуючись своєю клієнтською базою, запасом ресурсів, капіталу та пізнаванням брендом. Ще одним розвитком подій може стати, що кожен піде своїм шляхом та виграє сильніший, саме так уже відбувається в сфері грошових переказів.

Фінтех перетворює весь сектор банківських послуг: змінює способи, час і місце надання фінансових послуг і продуктів, формує нові умови взаємодії банків і Фінтех-компаній і їх клієнтами. В результаті розвитку Фінтех з'являється велика кількість бізнес-моделей, що створить проблеми як для учасників ринку, так і для наглядових і регулюючих органів, призначених для забезпечення стабільності і безпеки мереж, знаходження правильного балансу між збереженням фінансової стабільності і захистом споживачів, залишаючи місце для інновацій. Усунення ризиків Фінтех в банківській сфері призведе до появи нової фінансової галузі, де Фінтех займе центральне місце.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Accenture Study Finds. [Електронний ресурс]. –Режим доступу: www.accenture.com/us-en/new-applied-now
2. Banking regulatory outlook 2017. [Електронний ресурс]. –Режим доступу: <https://www2.deloitte.com/us/en/pages/regulatory/articles/banking-regulatory-outlook.html>
3. Banks and the FinTech Challenge: How disruption has been a catalyst for collaboration and innovation 2016. [Електронний ресурс]. –Режим доступу: <https://www.currencycloud.com/files/2016-Banks.and.the.Fintech.Challenge.pdf>
4. CB Insights Reports.[Електронний ресурс]. –Режим доступу:www.cbinsights.com/reports
5. Challenges for the European banking industry. [Електронний ресурс]. –Режим доступу: www.ecb.europa.eu/press/key/date/2016/html/sp160707_1.en.html
6. Changing Money: Financial Innovation in Developed Countries (1987). N.Y. 420 p.
7. Economist Intelligence Unit . [Електронний ресурс]. –Режим доступу:www.eiu.com/home.aspx44.Innovation in Retail Banking. [Електронний ресурс]. –Режим доступу:www.edgeverve.com/wp-content/uploads/2016/12/efma-innovation-retail-banking-report-2015.pdf
8. Finnerty J.D. Corporate Securities Innovation: An Update / J.D. Finnerty, D.R.Emery // Journal of Applied Finance. –2002. –No 12 (Spring/Summer). –P. 21-47
9. FinTech trends and perspectives in 2017. [Електронний ресурс]. –Режим доступу: www.innovecs.com/ideas-portfolio/fintech-trends-and-perspectives-2017/67
10. FinTech Week London 2015. [Електронний ресурс]. –Режим доступу:www.fintechweek.com/

11. FinTech 2.0: Creating new opportunities through strategic alliance 2015. [Электронный ресурс]. –Режим доступа: http://www.gtb.db.com/docs_new/GTB_FinTech_Whitepaper_A4_SCREEN.pdf
12. FinTech –Challenges and Opportunities // Daniel Drummer, André Jerenz, Philipp Siebelt, Mario Thaten | May 2016. [Электронный ресурс]. –Режим доступа: www.mckinsey.de/files/160525_fintech_english.pdf
13. Global Banking Outlook 2017. [Электронный ресурс]. –Режим доступа: <https://www.ey.com/bankingstrategy>
14. Global Findex database. [Электронный ресурс]. –Режим доступа: <http://www.worldbank.org/en/programs/globalfindex>
15. How FinTech is Forcing Banking to a Tipping Point Citi GPS. [Электронный ресурс]. –Режим доступа: www.ivey.uwo.ca/cmsmedia/3341211/citi-2016-fintech-report-march.pdf
16. Innovation in retail banking 2013 [Электронный ресурс]. —Режим доступа : www.infosys.com/finacle/resources/industryreports/Pages/innovation-retail-banking.aspx.
17. Innovations in Payments and FinTech: The Central Bank's Perspective. March 17, 2016. Bank of Japan [Электронный ресурс]. –Режим доступа: www.boj.or.jp/en/announcements/press/koen_2016/data/ko160317a.pdf
18. Marx K. Capital. Volume II: The Process of Circulation of Capital / K. Marx. –Moscow : Progress Publishers, 1956. –551 p.
19. Merton R.C. Financial Innovation and Economic Performance / R.C. Merton // Journal of Applied Corporate Finance. –1992. –No 4 (Winter). –P. 12-22.
20. See McKinsey, “TheFightfortheCustomer”, Global Banking Annual Review 2015.
21. Teece D.J. Economic Analysis and Strategic Management / D.J. Teece // California Management Review. –1984. –No 26 (Spring). –P. 87-110.

22. The Future of Fintech and Banking: Digitally disrupted or reimaged? [Електронний ресурс]. –Режим доступу: www.accenture.com/us-en/insight-future-fintech-banking
23. Top 10 Trends in Banking –2017. [Електронний ресурс]. –Режим доступу: <https://www.capgemini.com/banking>
24. V. Gaspar, M. Obstfeld, R. Sahay and others Macroeconomic Management When Policy Space Is Constrained: A Comprehensive, Consistent, and Coordinated Approach to Economic Policy. IMF Staff Discussion Note. –September 2016. –43 p.
25. Банки и FinTech конкуренция или кооперация. UkrSibbank, BNP Pariba Group. [Електронний ресурс]. –Режим доступу: www.itukraine.org.ua/sites/default/files/5._k_leznin_-_fintechs_trends_-_v1.0.pdf
26. Белінська Г.В. Ринок фінансових інновацій: сутність, особливості та передумови створення. Наукові праці НДФІ -2016 -№ 1 (74) –с.137-149.
27. В. Ваврищук. Поточні тенденції у банківському секторі. –19 квітня 2017 р. –Матеріали семінару «Реформи у нагляді та запровадження макропруденційного регулювання в банківському секторі України».
28. Єгоричева, С. Б. Інноваційна діяльність комерційних банків: стратегічні аспекти. –Полтава : АСМІ, 2010. -347 с. -ISBN 978-966-182-078-3
29. Єгоричева, С. Б. Методологія розробки інноваційної стратегії комерційного банку / Єгоричева С. // Банківська справа. –2010. –С. 73-84.
30. Єгоричева, С. Б. Теоретичні основи формування банківської інноваційної стратегії / Єгоричева С. // Вісник Університету банківської справи Національного банку України . –2011. –№ 1(10) –С. 208-209.
31. Єгоричева, С. Б. Банківські інновації [Текст] : Навч. посіб. –К: Центр учбової літератури, 2010. –208 с. –ISBN 978-611-01-0039-7
32. Закон України «Про інститути спільного інвестування» від 05.07. 2012 року № 5080-VI.
33. Закон України «Про інноваційну діяльність» від 05.12.2012

34. Карпенко Г.В., Данькевич А.П. Фінансові інновації: питання теорії та можливості впровадження в економіку країни //Фінанси України.–2008.–№9. –С. 111–118.
35. Мозговий О.М., Оболенська Т.Є., Мусієць Т.В. Міжнародні фінанси: Навч. посібник. –К.: КНЕУ, 2005. –557 с.
36. Офіційний сайт Міністерства юстиції [Електронний ресурс]. –Режим доступу: www.minjust.gov.ua
37. Офіційний сайт Національного Банку України [Електронний ресурс] – Режим доступу : www.bank.gov.ua
38. Полищук А. И. Коммерческие банки: новые услуги и инновационные технологии коммуникации / А. И. Полищук // [Електронний ресурс]. –Режим доступу: www.ifree.com/industry/articles/57266
39. Поповенко Н. С., Марченко Н. Б. Інноваційні процеси у банківській справі / Н. С. Поповенко, Н. Б. Марченко // Економічний простір. –2008. –№ 15. – С. 99–104.
40. Проект комплексної програми розвитку банківської системи України [Електронний ресурс]. –Режим доступу: www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=18563297
41. Размывание границ: Как компании сегмента FinTech влияют на сектор финансовых услуг. [Електронний ресурс]. –Режим доступу: www.pwc.ru/ru/banking/publications/fintech-global-report-rus.pdf
42. Українська Асоціація Інвестиційного Бізнесу (УАІБ) [Електронний ресурс] –Режим доступу: www.uaib.com.ua/index.html
43. Шимко О. В., Венчурне інвестування як важливий напрям інтенсифікації інноваційної діяльності в Україні// Фінансова система України // Наукові записки. Серія “Економіка”. Випуск 19. 2012

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ФІНТЕХ

Таблиця А – Підходи до визначення сутності Фінтех

Підхід	Зміст	Недоліки
Інституційний	Економічна індустрія, що складається з компаній, які використовують технології для підвищення ефективності фінансових систем [9]	Склад суб'єктів, що використовують інструменти Фінтех, є ширшим. До них належать компанії, що надають виключно фінансові послуги; компанії, для яких фінансові послуги не є основною діяльністю; органи державної влади; продавці, що реалізують товари у межах екомерції. Отже, Фінтех нині виходять за межі фінансових систем
Галузевий	Технології, які використовуються у фінансовій галузі для оптимізації витрат, збільшення доданої вартості в своїх продуктах, швидкодії проходження всіляких процесів, безпеки [10]	Сфери застосування Фінтех є ширшими. Крім ринку фінансових послуг, до них належать державне управління, охорона здоров'я, соціальне забезпечення, торгівля
Функціональний	Фінансова послуга, в яку входять інноваційні технології для задоволення майбутніх потреб	Інструменти Фінтех використовуються й поза межами ринку фінансових послуг
Операційний	Технологічні проекти у сфері фінансових сервісів	

ДОДАТОК Б
КЛАСИФІКАЦІЯ FINTECH-ПОСЛУГ

Таблиця Б.1 – Класифікація FinTech-послуг, розроблена Базельським комітетом із питань банківського нагляду при Банку міжнародних розрахунків

Галузеві інновації				
№	Кредитні, депозитні та послуги зі збільшенням капіталу	Платіжні, клірингові та розрахункові послуги		Послуги з управління активами
		Роздріб	Оптова торгівля	
1	Краундандінг	Мобільний гаманець	Мережа грошових переказів	Високочастотний трейдинг
2	Ринок кредитування	P2P-платежі	Оптова торгівля іноземною валютою	Соціальна торгівля
3	НеоБанк	Криптовалюта	Цифрові платформи обміну валюти	Електронна торгівля
4	Альтернативний кредитний скоринг			Роботиконсультанти
Послуги для підтримки ринку	Портал і агрегатори даних			
	Екосистема (інфраструктура, open source, APIs)			
	Використання даних (bid data analysis, машинне навчання)			
	Безпека (ідентифікація та аутентифікація споживача)			
	Хмарне програмування			
	Інтернет речей/мобільні технології			
	Artificial intelligence (боти,автоматизація у фінансах,алгоритми)			

Таблиця Б.2 – Класифікація FinTech-послуг Ernst&Young

№	Категорії	FinTech послуги
1	Грошові перекази і платежі в режимі онлайн	Валютно-обмінні операції в режимі онлайн
		Платежі криптовалютою
		Грошові перекази за кордон
		Банки, що функціонують тільки в режимі онлайн, без підрозділів
		Небанківські грошові перекази
		Платежі за допомогою мобільного телефону
2	Фінансове планування	Інструменти онлайн-бюджетування і фінансового планування
3	Накопичення і інвестиції	Кредитування фізичних осіб фізичними особами без участі банків, платформи високоприбуткових інвестицій
		Інвестиції в платформи краудфандингового фінансування акціонерного капіталу
		Інвестиційне консультування та інвестиції в режимі онлайн
		Фондові операції в режимі онлайн
		Фінансовий беттінг у режимі онлайн
4	Грошові позики	Залучення позик із використанням P2P-платформ
		Залучення короткострокових кредитів у режимі онлайн
5	Страховання	Автостраховання із застосуванням телематики (комп'ютерного дистанційного зв'язку), що дає змогу відстежувати поведінку водія
		Сайти для порівняння розміру страхових премій
		Медичне страхування з використанням пристроїв, що відстежують фізичну активність користувача

ДОДАТОК В
SWOT-АНАЛІЗ FINTECH-ПОСЛУГ

Таблиця В.1 – SWOT-аналіз фінтех

Переваги	Недоліки
Спрощення процесів дотримання правил на складання звітності	Недостатній захист прав споживачів фінансових послуг
Покращання конкурентних переваг традиційних фінансових посередників	Недостатній рівень державного регулювання
Здешевлення фінансових послуг для клієнтів	Можливий негативний вплив децентралізованої цифрової валюти на монетарну політику
Надання безкоштовних послуг	
Скорочення часу на обслуговування клієнта	Загрози щодо порушення конфіденційності даних
Загрози	Можливості
Скорочення частки традиційних фінансових посередників на ринку	Підвищення фінансової інклюзивності
Порушення фінансової стабільності	Підвищення прозорості фінансових операцій
Неадекватне прийняття ризиків споживачами	Сприяння розвитку конкурентного середовища на ринку фінансових послуг Застосування нових способів захисту від шахрайства працівників та клієнтів
Скорочення робочих місць унаслідок впровадження FinTech	
Зростання фінансової волатильності	

ДОДАТОК Г

ПОТЕНЦІЙНІ ВИГОДИ ВІД FINTECH-ІННОВАЦІЙ ДЛЯ ЕКОНОМІКИ

Таблиця Г.1 – Потенційні вигоди від FinTech-інновацій для економіки

Потенційні вигоди	Вплив на економіку
Децентралізація та диверсифікація (спостерігається внаслідок розширення конкуренції та покращення якості послуг)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Під час кредитування Fintech-інновації, такі як big data analysis і автоматизація видачі кредитів, зменшують бар'єри для входу на ринок. 2. Послуга робо-консультацій уводить нових гравців у сектор управління активами, отже, може збільшити диверсифікацію залежно від розмаїтості використовуваних моделей. 3. Теоретично застосування технології розподіленого реєстру могло б знизити концентрацію у процесі регулювання діяльності.
Ефективність (досягається завдяки сучасним технологічним платформам)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Послуги робо-консультацій та технологій, які спрощують функції бек-офісу, можуть зміцнити бізнес-моделі діючих фінансових інститутів. 2. Машинне навчання і штучний інтелект можуть сприяти вдосконаленню процесів прийняття рішень, поліпшуючи моделі, які використовують фінансові установи та інвестори. 3. Використання алгоритмів оцінки кредитоспроможності та інвестиційних можливостей дає змогу платформам працювати з відносно низькими витратами. 4. Платформи FinTech-кредитування можуть знизити витрати на пошук клієнтів, транзакції і призвести до кращого розподілу капіталу. 5. Технологія розподіленого реєстру може знизити ризики за рахунок скорочення часу розрахунків.
Прозорість	<ol style="list-style-type: none"> 1. Збільшення і краще використання даних можуть зменшити асиметрію інформації на ринку фінансових послуг. 2. Поліпшені дані можуть дати змогу створювати інтелектуальні контракти, які більш точно націлені на конкретні ризики, якими користувачі хочуть керувати. 3. Кредитування FinTech і краудфандинг можуть об'єднати ринки домашніх господарств і бізнесу (сприяти появі малих та середніх підприємств без участі банків).
Доступ до фінансових послуг і зручність їх надання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Необанк дає змогу споживачам швидко й ефективно отримувати кредитні послуги та здійснювати покупки. 2. Цифрова ідентичність і додатки на основі ТРР можуть підтримувати поліпшену якість і доступність фінансових послуг для кінцевих користувачів. 3. Робо-консультаційні послуги розширюють доступ до управління капіталом для домашніх господарств. 4. Існує потенціал для розвитку екосистеми виплат для розширення доступу до оптових платіжних систем для небанківських організацій.

ДОДАТОК Д

ПОТЕНЦІЙНІ МІКРО- ТА МАКРОЕКОНОМІЧНІ РИЗИКИ

FINTECH-ПОСЛУГ

Таблиця Д.1 – Потенційні мікро- та макроекономічні ризики FinTech-послуг

Потенційний ризик	Вплив на економіку
Мікрорівень	
Невідповідність термінів погашення кредитів	Невідповідність строків погашення може виникнути в результаті секюритизації або якщо кредитні платформи почнуть використовувати власний баланс для формування проміжних фондів
Ризик ліквідності	Діяльність FinTech зазвичай не пов'язана зі зберіганням грошей клієнтів. Наприклад, постачальники цифрових гаманців, як правило, беруть платежі з банківських рахунків. У результаті більшість кредитів FinTech не має достатнього забезпечення.
Кібер-ризик	Більш широке використання технологій і цифрових рішень розширює діапазон і кількість точок входу, які можуть атакувати кіберхакери
Залежність від третіх сторін	Робо-консультування та FinTech-кредитування покладаються на сторонніх постачальників даних, які можуть бути сконцентровані в одному місці
Правовий / регулятивний ризик	1. У правовому полі існують питання правової невизначеності, пов'язані з FinTech-інноваціями, такими як інтелектуальні контракти або роботи-консультанти. 2. Система державного регулювання є фрагментованою та суттєво відрізняється у різних країнах світу.
Бізнес-ризик критично важливих об'єктів інфраструктури фінансового ринку (ІФР)	Якщо інноваційні платіжні і розрахункові послуги будуть переростати в критичні ІФР, загальні втрати в бізнесі можуть вплинути на надання критично важливих послуг і перешкодити їх відновленню
Макрорівень	
Системний ризик	1. Значні і непередбачувані збитки, понесені однією платформою FinTech, можуть впливати на інші. 2. Зростання автоматизації торгових стратегій (більш складний алгоритмічний трейдинг, соціальний трейдинг) може призвести до появи нових та непередбачуваних шоків на фінансових ринках.
Проциклічність	1. Взаємодія між інвесторами і позичальниками на платформах кредитування FinTech потенційно може мати значні коливання у настроях, аніж традиційне посередництво, оскільки раптове несподіване зростання непрацюючих кредитів може спровокувати кризу довіри. 2. Розширення доступу до дешевого фінансування може сприяти зростанню конкуренції між учасниками ринку і, як наслідок, зниженню ціни, що може призвести до перекредитування економіки.

Продовження табл. Д.1

<p>Перевищення волатильності</p>	<p>1. Алгоритмічні торгові платформи можуть бути більш активними в періоди низької волатильності, але швидко йти з ринку в періоди його стресу, коли вимоги до ліквідності високі, і тим самим збільшувати волатильність цін на активи. 2. FinTech-агрегатори призначені для полегшення швидкого руху готівки навколо банківської системи залежно від зміни цін і відносних показників, що може збільшити волатильність банківських депозитів і, як наслідок, вплинути на банківську ліквідність.</p>
<p>Системне значення</p>	<p>1. Цифрові валюти і гаманці можуть самі витіснити традиційні банківські платіжні системи. 2. FinTech-агрегатори можуть стати за замовчуванням засобом доступу до банків і подачі заявок на нові банківські рахунки і кредити. 3. TPP має широкий спектр можливих застосувань, у тому числі відіграє центральну роль у клірингу і розрахунках.</p>

